

شهری پارتیزانی

ارنستو دل اسرنا چه گوارا

یوگسلاوی، کورداستانی، ریپبلک خراوی، به کیه تی فیدائیان، کومونیسیت

شەرى پارتىزانى

ئوسول گشتى شەرى پارتىزانى

زال بوونى چەكدارانەى گەلى كوبا بە سەر دىكتاتورى باتىستادا بىروپراى كۆنى سەبارەت بە كۆمەلانى ئەمريكاي لاتىن گۆرى و ھىزو تواناي خەلگى بۇ رزگار بوون لە بەندوزنجىرى حكومەتەكانى زۆردار لە رىگاي شەرى پارتىزانىيەو سەلماند.

شۆرشى كوبا لە بارەى راپەرىنى چەكدارانەو سى بەرھەمى بنەرەتى بوو :

۱_ ھىزى گەل دەتوانى لە سەرى دژى سوپا سەر كەوى.

۲_ ئىمە ناچار نىن چاوەروانى پىك هاتنى ھەموو مەرجەكانى شۆرش بىن . دەستەى بنەرەتى ئەو راپەرىنە دەتوانى ئەم مەرجانەى شۆرش پىك بىنى.

۳_ ناوچەى لادى باشترىن مەيدانى شەرە بۇ شۆرش .

دوو دەرسى ھەوليان لە لايەكەو دەست لە سەر دەست دانانى ئەو زەرە شۆرشگىرانە كە باوەرپان ئەوئەى لە دژى سوپاي كارامە و پەرداخ كارىك ناكرى و لە لايەكى ترەو بىروپراى ئەو كەسانەش كە لەباتى ھەولدان بۇ ئامادە كردنى مەرجەكانى پىويست بە ھوى كار و كۆشش ، برويان وايە كە دەبى چاوەروانى هاتنى تەواوى مەرجەكانى ((زھنى و عىنى)) شۆرش بىن دەداتە دواو .

شتىكى روونە كە ھەموومەرجەكانى پىويستى شۆرش بە ھوى پارتىزانەكان نا خولقنى و بۇ ھەلگىرسانى ھەوئەلنى بلىسەلانى كەمى مەرجى شۆرشگىرى پىويستە . دەبى بە خەلك نىشان بدرى كە كەم و كوورپەكانى كۆمەل بەتەنپاي لە رىگاي دەزگاكانى حكومەتەو چارەسەر ناكرىن .

سىھەمىن بەرھەم بارى ستراتژىكى ھەىە ، بۇ تىگەياندىنى ئەو كەسانەى كە تەنپا پال بەو ھىزەكانى شۆرشگىرى شار دەدەن و نەخشى گەورەى جووتياران لە ولاتەكانى دواكەوتودا لە پىش چا و ناگرن .

ئىمە نامانەوى گرپنگى بەر بەركانى چەكدارانەى كرپكارانى يەگرتوو لە بەر چا و نەگرپن بەلام شۆرشى چەكدارانە لە شارەكان بە ھاسانى سەركوت دەكرى ، كەچى

ئەم كارە لە لادى وا ھاسانى نىيە و ناكرى ، چونكە پارتىزانەكان و خەلكى ناوچە دەتوانن بە يەكەو ھاوكارى بكەن بى ئەوھى دەستى ھىزەكانى زۆردارىيان و پىرا بگا . شەرى پارتىزانى كە بناخەى خەباتى گەلانە لە پىناوى ئازادى دا ، رى و شوپىنى تايبەتى و جۆر بە جۆرى ھەيە ، ئاشكرايە شەرى پارتىزانى كە قۇناخىكە لە شەرى ئاسايى پىرەوى ياساكانى گشتى ستراتژىكى ئەم شەرانەيە . لە گەل ئەوھشدا خاوەنى زۆر _ ياساى تايبەتى خۆيەتى كە لە بەرچاوغرتنىيان پىويستە . ديارە ھۆيەكانى كۆمەلايەتى و جۇغرافىيى جۆر بە جۆر لە ھەر ولاتىكدا شكل و شىوھكانى شەرى پارتىزانى دەگۆرن ، بەلام ياساكانى گشتى شەرى پارتىزانى لە ھەموو جىگايەك وەك يەكن ئەم نوسراوہ نەتىجەوہر گرتنىكى گشتىيە لە سەر بناخەى شۆرشى كوبا . ئاشكرايە كە ئەو تىئۆريانەى كە لەم تاقى كردنەوہيە دەست كەوتوون دەبى لە گەل مەرجەكانى ناوخۆيى ھەر ولاتىك رىك بخرين .

چ كەسانىك لە شەرى پارتىزانى دا بەشدارن ؟

لە لايەك كار بەردەستانى زۆردار و نۆكەرەكانى و سوپاى كارامە و تەيار و بە دىسپىلن و لە لاي ترەوہ كۆمەلانى خەلك . شەرى پارتىزانى شەرى كۆمەلانى خەلكە و پەلى پارتىزانى بنكەى چەكدارى ئەوانن . بو پارتىزانىكى شۆرشگىر يارمەتى دلسۆزانەى خەلكى ناوچە مەرجى دەست پى كردنى كارە و پشتيوانى كۆمەلانى خەلك لەو پىويستە . لىرەدا با لە سەر دەستەيەك رىگر كە لە ناوچەيەكدا كۆبوونەوہ بكوولينەوہ . ئەمانە تەواوى رەوشتى دەستەيەكى پارتىزانىيان ھەيە وەكوو ھاو دەنگى ، گوىلە مستى ، ئازايى ، شارەزايى مەلبەند و تەنانەت زۆر جار ناسىنى روونى تاكتيەكان . بەلام تەنيا لە بەر ئەوھى كۆمەلانى خەلك پشتيوانىيان لى ناكەن تىك دەشكىن . پارتىزان بۆ شەر دەكا پارتىزان بەمەبەستى چاك كردنى كۆمەل و لە سەر نارەزايى خەلك دەست بۆچەك دەبا و ئازايانە بە ھەموو ھىزيەوہ ھەلدەكوتىتە سەر دياردەكانى دام و دەزگای وەخت . لە دوايى دا زۆرتەر لەم بارەوہ دەدويين .

لە كاتى لىكدانەوہ و لىكالا كردنى تاكتيەكانى شەرى پارتىزانى دا بۆمان دەردە كەوى كە پارتىزان ئەو مەلبەندەى كە شەرى تىدا دەكا ، دەبى باش شارەزاي بى و رىگاكانى ھاتن و دەرباز بوون باش بناسى ، ئىمكانى مانۆرى دەست و برد و خۆشاردنەوہى

ھەبىي و پشت ئەستور بە پشتيوانى خەلك بى . مەئبەندەكانى لادى خاۋەنى ھەموو ئەم مەرجانەن لە گەل ئەوھش دا پارتيزانەكان دەتوانن لەم مەئبەندانەدا ئاۋاتى كۆمەلانى گەورەى جوتياران بە جى بىنن ، زەويان بە سەردا دابەش بىكەن و داخۋازيەكانى دىكەيان جىبەجى بىكەن . بە جۆرىكىتر پارتيزان بىجگە لە ھەمووشتىك شۆرشگىرىكى لادىيە ، لە بەر ئەمە بۆ ناسىنى شەرى پارتيزانى ئەمرو ئەوھى كە بۆ ئىمە جىگاي سەرنجە دەستەيەكى چەكدارە كە لە گەل حكومەتى وەخت چ ئىستعمارى بى يا غەيرە ئىستعمارى شەپ دەكا . رى نۆينى خۆيەتى ، خاۋەنى رەۋشتى دىھاتىيە و لەلانى ئابوورپەوۋە قازانجى لە دەست بە سەر داگرتنى زەوى دايە . لە چىن راپەرىنى كرىكاران تىك شكا و دەكرى بلىن لە ناو چوو ، بەلام كاتىك شۆرش گۆيز رايەوۋە بۆ مەئبەندەكانى لادى و درۆشمى دابەش كردنى زەوى ھەلگرت سەركوت . سەر كوتنى ھوشىمىنە لە ھىندوچىن لە سەر بناخەى شۆرشى ئەو برىنج چىنە ھەزارانە بوو كە لە لايەن داگىر كەرەكانى فەرانسەويەوۋە زۇريان لى دەكرا . لە جەزاير ئەو مەرجانەى كە بە زۇر لە لايەن داگىر كەرەكانى مەرانسەويەوۋە بۆ دابەش كردنى قازانجى بەرھەمى كشت و كال بە سەر خەلك دا سەپىندرا ، بوو بە ھۆى بەھىز بوونى ناسيوناليزمى عەرەب . لە پورتوريكو ھەل و مەرجى تايبەتى تا ئىستا پىش گىرى لە دەست پى كردنى شەرى پارتيزانى كردوۋە بەلام ھىزەكانى نىشتمانى رۆز بە رۆز بەھىزتر دەبن چونكە جوتيارە ھەزارەكان داۋاي زەويەكانى خۇيان لە ئەمرىكائىيە داگىر كەرەكان دەكەن . جوتيارانى رۆز ھەلاتى كوباش بۆ دەست بە سەردا گرتنى زەوى لە زەمانى حكومەتى باتىستادا كەوتنە شەرەوۋە . ئەم خەباتە لە خۆيەوۋە پىدەگا و بەرە بەرە ئەم شەپە پارتيزانىيە بچوكانە لەگەل زۇر بوونى ھىز و زۇر بوونى دەستەىترى شەپ دەگۆر درىن و دەبنە شەرى مەئبەندى . پارتيزان خاراو و دەرھاتوۋە، دوژمن فرىو دەدا خافلگىرى دەكا و شەوانە بە سەرى دا دەدا . چونىيەتى وەزى پارتيزان لە لايەكەوۋە و بروا بە سەر كەوتن لە لايەكىترەوۋە پارتيزان زور جار ناچار دەكا خەيالى رومانتيكى لەبىر خوى بەرىتەوۋە ، ستراتىژى سوپايى و تاكتىكەكان رىگاي ئەوتۆ دەنوینن كە دەستەى پارتيزانى نىزىك دەكاتەوۋە لە ئامانجەكانى خوى لە كەلك وەرگرتنى تەواوۋە لە خالە

كزهكانى دوژمن . شهړى تافه كهسه ، له شهړهكانى پارتيزانى دا ههتا رادهيهكى زور وهكو شهړى دهستهيه كه شهړى ئاسايى دا . ئهگهر دههؤپهك له دوژمن كاريگهر نهبوونئ تهنيا له بهر ئهوهؤپه بووه كه دوژمن ئاگاي له خو بووه ، بهلام له بهر ئهوه دهستهى پارتيزان فهروماندهيى خوئ به دست خوږهتي و لهو شهوه دوژمن ناتوانئ پاريزگارى ههموو مهئبهندهكان بكا ، ئيمكانى به سهر دادان و خافلگير كردنى ههميشه ههيه .

((ئه و قسه له ميژينهى لئدهو و دهرباز به)) له بارهى شهړى پارتيزانيهوه ودراست دهكهرئ ، دهبئ هيړش بهرى و دهرباز بئ ، چاوهروان بئ ديسان به نهينى بؤ راوى دوژمن بچى و دهرباز بئ ، ئه و كاره دهبئ له سهر يهك دووپاته بكرپتهوه بئ ئهوهى مهودا بدرئ دوژمن و چان بدا و بجهسيتهوه . رهنگه ئهमे نيشانهى بهر بهرهكانى نهكردن له بهرامبهر دوژمن دا بئ له گهل ئهمهشدا به قازانچ و ئامانجى شهړى پارتيزانيه كه دست به سهر داگرتن و له ناو بردنى دوژمنه .

ئاشكرايه كه شهړى پارتيزانى ههنگاوئيكى سهرهتاييه و له خوږهوه ناتوانئ ببپته هؤى سهر كهوتنى دوايى ، دهبئ بزانيه كه سوپاي پارتيزانى بهر بهره پهره دهستينئ و دهبپته سوپاي گشتى ، لهو كاته دايه كه هيژهكانى چهكدارى گهل به تهواوى دست له دوژمن دهوهشينن ، بهم جوړه شهړى پارتيزانى سهر چاوهى پيئ هينانى هيژيكي بئ ويښهيه كه به هؤى ئه و ، دهستهيهكى بچوك له كهسانيك گه بيچگه له ئامانجهكانى تاكتيكي ئاگادارى ئامانجهكانى دوريشن ، دهبنه پيشهنگى جوولانهوهى كؤمهلايهتى ، ئاواتى گهل وهدهست دهخن ، كومهليكى نوئ دادهمهزرينن ، ريژيمى كؤن له بنه رتهوه ههئدهوهشينن و دادپهروهري كؤمهلايهتى دابين دهكهن .

له ئه نجام دا شهړى پارتيزانى مهزنياهتیهكى راسته قينه و مانای ديارى كردنى چاره نووس پهيدا دهكا .

سوور بوون له سهر خهباتى شيلگير ، بروا به هيژى كؤمهلانى خهلك و بهر بهرهكانى له بهرامبهر كؤسپيكي زور نيشانهى مهزنى پارتيزانه .

ستراتیژی

له فەرھەنگی پارتیزانی دا ستراتژی بەمانای لیکدانەو و ئی کالاکردن و ئی کولینەو و هی هەموو ئەوھەل و مەرج و رێوش شوینانە ی سوپاییە کە بۆ کەشتن بەئامانج دەکری هەلبژیر درین .

له پێشدا چۆنیەتی جوولانەو و دوژمن ، ژومارە ی نەفەرەت ، توانای جوولانەو و ، رادە ی پشتیوانی کۆمەلانی خەلک ، چەک و بەرپۆبەری دیاری دەکری . بە دواوەدا ستراتژی ئەوتۆ کە بتوانی بە باشترین شیوە لە گەل هەموو ئەوانە بەرەبەرەکانی بکا دادەنری .

هەمیشە دەبی ئەو و لە بەرچاوی بێ کە ئامانجی دوا یی لە ناو بردنی دوژمنە . کاتیک ئەم لیکدانەو و پیک هات ، بۆ کەشتن بەئامانج نەخشە گەلەلە دەکری ئەو نەخشەش دەکری بە پێی پێویست بگۆردری و لە گەل شوین و پێشەتی چاوەروان نەکراو ریک بخرین .

له بارە ی چەک ، چۆنیەتی بە کار هیئانی ئەوان و نرخ ی کاریگەری چەکەکانی وەکوو دەبابە و فروکە لە شەری پارتیزانی دا ، دەبی ئەو و لە بەرچاوی بگیری کە باشترین سەر چاوە ی و دەست هیئانی چەک و تەقەمەنی بۆ پارتیزان دوژمنەکی خۆیەتی لە بەر ئەمە ئەگەر ئیمکانی دەست کەوتن و هەلبژاردنی چەک هەیه دەبی لە وینە ی چەکی دوژمن بێ ، چونکە مەترسی گەورە لە شەری پارتیزان مەترسی کەم و کووری تەقەمەنی ئەو و شتیکی کە دەبی لە دوژمن بستیندری .

له سەرتای کاردا هەوێن ئەرکی پارتیزان ئەویە ئاگای لە خۆی بێ کە لە ناو نەچی . پاشان وردەوردە کە خووی بە ژیا نی تازە ی گرت فیڕ دەبی چۆن بۆی دەرباز بێ و شوینی ئەوتۆ هەلبژیری دوژمن دەستی ویرا نەگا .

له هەوێنەو دەبی لە نیزیکی ترین ئەومەلەبەندانە ی کە جم و جۆلی دژی پارتیزانی تیدا دەکری بە دوا یی دا لە ناو ئەومەلەبەندانە ی کە بە تەواوی لە دەست دوژمن دایە دەست بدری تە هی رشی هەموولایی بو سەر رایەلە ی پێوەندی پیگەکانی دوژمن . نابێ ئیمکانی حەسانەو و بدری بەو هیزانە ی دوژمن کە لە دژی پارتیزانەکان لە شەر دان . دوژمن دەبی هەست بکا کە هەمیشە گیرۆدە ی دەستی پارتیزانەکان دەبی بە تەواوی

پشت ئەستوور بن بە ھاوکاری خەلکی ناوچە و ئەوناوچەییە لە نیزیکیەو بەناسن و شارەزای بن .

پارتیزان پێویستە وێرای لێکدانەوێ وەزعی ناوچە جوولانەوێ توندی خوی دەست پێ بکا و ئەم راستیە بەئەمینێ کە ئەوانەیی لە دژی گەل دەجوولینەو ، تێک دەشکێن .

ھەر کەس ئەم راستیە ھەست نەکا ناتوانی پارتیزان بی . کاتیکی ھێزەکانی پارتیزانی لە باری چەک و ئەفرادەو گەیشتە رادەییەکی باش دەبی لقی نوێ پێک بیین . کاتیکی ناوچەکانی رزگار کراو توانای راگرتنی ھەموو ھێزەکانی پارتیزانی نیە پارتیزانەکان بەرھووپیئ ھێرش دەبەن . ئەمجار ھێزەکانی پارتیزانی لە گەل یەکیەتی کردەو بەرھ بەرھ خۆیان بۆ شەریکی سەنگەری بە شیوێ سوپایەکی ئاسایی ئامادە دەکەن .

لە ھەر حالدا دەستەیی پارتیزانی نابێ لە بنکەیی خۆی جیا بیئەو . پێک ھینانی بنکەکانی نوێ دەبی لە پشتی جەبھەیی وژمن درێژەیی ھەبی . ئەم ھێزە نوێیانەش وەکوو ھێزەکانی تر کاری خۆیان پێش دوخەن و ناوچەیی تازە رزگار دەکەن . لە پاش ئەم ((پروسە)) دوور و درێژە زەمانیکی دادی کە دەبی ھێرش دەست پێ بکری ، شارەکان گەمارۆ بدرین بۆ ئەو دوژمن نەتوانی تەقەمەنی و خواردەمەنی و ئازوخە بۆ ھێزەکانی خۆی بنیری . وە لە گەل ئەوھش دا کۆمەلانی خەلک بە بەربلاوی بکێشریئە ناو کۆری خەبات و ورەیی شۆرشگێریان پەرە پێ بدری و لە شارەکاندا مان گرتنی گشتی وەرێ بخری .

ئەم مان گرتنە یەکجار پێویستە و تەئسیریکی ئەساسیان ھەییە . بەلام بۆ گەیشتن بە پلەییەکی ئەوتۆ ریزە رووداویکی پێویستە کە بە ھەلکەوت وا ھەییە لە خۆییەو روو بدا ، دەبی ھەل و مەرجی پێویستی بۆ ساز بکری ، ئەمەش بە ھۆی روون کردەنەوێ ئامانجەکانی شۆرش و نیشان دانی توانای واقعی کۆمەلانی خەلک دەکری . لە پلەییەکی وەھا دایە کە بلیسەیی جوولانەوێ شۆرشگێری دەکێشریئە ناو شار و ھیزی دوژمن تێک دەشکێ .

تاكتيك

تاكتيك ھۆيەكە بۇ گەيشتن بە ئامانجى ستراتىژى . پارتىزان زىرەك و چالاکە و ھەرئەم چالاکىەش دەپتە ھۆى ئەوۋە لە كاتى پىۋىست بە پەلە لە مەئبەندى جوولانەوۋە دوور كەۋپتەوۋە ، جەبھەى خۆى ھەمىشە بگۆرى ، خوى بپارىزى لە گەمارۆ ، كە پىش ھاتىكى پر لە مەترسىە بۇ پارتىزان و تەنانەت دەبى ئەو ، دوژمن گەمارۆ بدا .

بۇ وىنە : دەستەكانى بچووكى پارتىزانى بەروالەت بە ھۆى دوژمنەوۋە گەمارۆ دەدرىن ، بەلام لەپر دوژمن بە ھۆى ھىزەكانى گەورەترى پارتىزانىەوۋە گەمارۆ دەدرى . رىگايەكى تر بۇ كز كردنى ھىزى گەورەترى دوژمن ((مینوئت)) بۆۋىنە پارتىزانەكان لقى پىشەنگى دوژمن لە چوارلاوۋە دەورە دەدەن ، پىنج يا شەش پارتىزان لە ھەر لايەكەوۋە بە بلاۋى دادەمەزرىن بۇ ئەوۋەى گەمارۆ نەدرىن . تەقە لە لايەكەوۋە بەرەو دوژمن دەست پى دەكرى ، ديارە دوژمن روو لەولايە دەكا ئەم دەستە پارتىزانە بى ئەوۋەى پىۋەندى خۇيان بە چاۋ لىك بىرن ، پاشەكشە دەكەن و دوژمن بە دوويانەوۋە دەروا ، ئەمجا لايەكى ترى پارتىزانەكان تەقە دەست پى دەكا و لەو لاشەوۋە دوژمن بە دووى خۇيانەوۋە رادەكىشن بەم جوۋرە دوژمن ھەلسوورى خۆى لە دەست دەدا و تەقەمە نىەكى زۆر بە كار دىنى و ورس بەر دەدا . لە كاتىك دا پارتىزانەكان زەرەريان لىناكەوۋى ئەم ((مانۆرە)) لە شەۋىش دا دەكرى ، بەلام بۇ پىش گىرى لەو گىروگرفتانه كە بە ناچارى لە گەمارۆى شەوانەدا ھەيە پىۋىستە جوولانەوۋە زۆر بە توندى و لەمەوداى نيزىكتر دابى . لە شەرى پارتىزانى دا چەك و تەقەمەنى شتىكى زۆر بەنرخن ، دەبى ھەول بەدرى بۇ راگرتنى چەك و تەقەمەنى . يەكىك لە مەسئولىەتەكانى گەورەى بەرپوۋەبەرى پارتىزانەكان ھەلبژاردنى زەمان و جىگای چاك بۇ بەرگرى لە شوپىنىكى تايبەتىيە بە لەبەر چاۋ گرتنى وردى چونىەتى مەئبەند و ھەلبژاردنى شوپىنىكى باش و قايم تەنيا بە چەند پارتىزان دەكرى لە ھاتنە پىشى دوژمن بەرگرى بكرى .

ھىرشى سوپايەكى پارتىزانى بە شىۋەى خواروۋە پىك دى :

ھېرشكى لە نەكاوى وەك بروسكە و بىبەزەيانە لە پاشان راگرتنى تەواوى جوولانەوھ ((ھەتا دوژمن گۆمان بكا ھەمووشتيك گەراوھتەوھ سەردۆخى پيشوو)) ھەروھەھا ليدانىكى نوئ لەو ويئە ، لەلايەكى ترەوھ تيک دان لەگەل رەشەكوژى (تروريسم) تيگەل بئ ، رەشە كوژى بئ ئامانج لە دژى ھينديك خەلكى ئاسايى بئ سوودە و دەبيتە ھۆى توورەيى كۆمەلانى خەلك . ھەرچەند رەشە كوژى بۆ تۆلە ئەستاندەوھ لە تاوانكارىكى گەورە كە لە دەزگای زۆرداران دا يە دەگونجى ، بەلام نابئ لەو مەبەستە بۆ لە ناو بردنى ئەفراديك كەلك وەربگيرئ كە مردنيان بيچگە لە ھاروژان بۆ تۆلە سووديكي تری نيە . شتيكى تر كە دەبئ لە بابەت رەشە كوژيەوھ بگوتريئ ئەوھيە كە ھينديك بروايان وايە ھەر كە رەشە كوژى دەست پئ بكريئ زۆرداران توورەتر دەبن و لە ئەنجام دا پيوەندى لە گەل كۆمەلانى خەلك دژوارتر دەبئ.

ھە تارادەيەك ئەمە راستە بەلام ((ئەگەر زۆرھات قەبالە بەتالە)) ريگايەكى تر بيچگە لەوھى دەست دەنە چەك نامينيئتەوھ . تيک دان ئەگەر بە دروستى رابەرى بكريئ ، چەكيكى كاريگەرە ، كريكارەكان لە كار مەخەن مەگەر ليئتان روون بئ كە بە قازانجى شۆرشە و خەلك لە كار مەكەن . ئيمە لە دوايى دا لە بارەى تيک دان زۆرتر دەدويئ .

خوشەويست ترين چەكى دوژمن فرۆكەيە بەلام لە پلەكانى ھەوئدا كە پارتيزانەكان لە كيۆھكاندا بلاو بوونەوھ ناتوانئ كاريگەر بئ ، فرۆكە بو ئەو ھيژانە كە بەرۆژ لە ناوچەكانى رووتەن لە ريگادان ، يان بۆ ئەو شوپنە كە پارتيزانەكان بە كۆمەل خەريكى بەرگرين كاريگەرە ، يەكيك لە خالى لاوازی دوژمن مەسەلەى گواستەوھيە چ لە جادەكان و چ بە ھۆى خەتى ئاسن ، چونكە پاريزگارى لە سەرانسەرى جادەكان ، يان ريگای ئاسن بە كردهوھ ئيمكانى نيە . لە بەر ئەوھ بە ھاسانى دەكريئ كە لوپەلى گواستەوھ بتەقيئدرئ و جادەكان و ريگای ئاسن تيک بدرين .

لە ريگای جوړ بە جوړ دەكريئ تەقەمەنى وەدەست خەن، دەتوانن بکرن ، لەو نارنجوڪ و بۆمبايانەى دوژمن كە نەتەقيونەوھ وەگير خەن ، يا ئەوھيە دروست بكريئ . بۆمبارانى ريگاكان و لە ناو بردنى ئەفرادى دوژمن سووديكي گەورەيان ھەيە لە

لانی چھک و تہقہ مہنیہ وہ ،، لہ تہواوی پلہکاندا دہبئ ئہو ئہسلانہی خواروہ لہ بہر چاو بن .

۱_ شاردزایی تہواو لہ سہر و ہزعی ناوچہ .

۲_ پاریزگاری لہ ریگاکانی دہرباز بوون .

۳_ شاردزایی لہ سہر تہواوی ئہو ریگایانہی کہ دہچنہ سہر شوینی ہییش .

۴_ شاردزایی لہ سہر توانای خہلکی مہلہبند لہ باری خواردمہنی و گواستنہوہدا.

۵_ زیاد بوونی ژومارہی نہفہرات بہ سہر دوژمن دا لہ پلہیہکی تایبہتی پہلاماردا.

۶_ ہہلسووری تہواو و ئیمکانی کہلک و ہرگرتن لہ ہیژہکانی زہخیرہ (پاشہ کہوت) .

ئہگہر تہواوی ئہم تاکتیکانہ بہ کار بین دہتوانئ زیانیکی زور لہ پیوہندیہکانی دوژمن بدا .

یہکیک لہ ئہرکہ گہورہکانی تاکتیکی پارتیزانی شیوہی جوولانہوہیہ لہ گہل خہلک و لہ گہل دوژمن دہبئ لہ گہل ئہو دوژمنانہی کہ خہیانہتیاں روون بوٹہوہ بہ بی بہزہیی رفتار بکری . بہلام لہ گہل ئہو سہربازانہی کہ بہ نیازی بہجی گہیانندی ئہرکی سہربازی شہریان کردوہ ، دہبئ بہ بہزہیی بن .

باشتر ئہوہیہ دیلہکانی شہر نازاد بکرین و بہ پیئ ئیمکان یارمہتی بریندارہکان بدرئ. پارتیزان دہبئ ریژی خہلک بگری ، ریو شوینی موحتہرہم بزانی و بہرزہتی رہوشتی پارتیزانی نیشان بدا ، ہیچ کہس مہگہر لہ وزعیکی تایبہتی دا بی موحاکہمہ سزا نہدا.

شہر لہ مہلہبندہ لہ بارہکان دا :

شہری پارتیزانی بہردہوام لہ مہلہبندہکانی لہ بار پیک نایہ ، بہلام تاکتیکہکانی شہری پارتیزانی دہبئ لہ بہر چاو بگیری ، تہنانہت لہو کاتہش دا کہ دہستہکانی پارتیزانی لہ مہلہبندہکانی شاخاوی و زہلکاواندا دامہزراون .

ھەر جۆر بى دەست ۋە دوژمن را گەيشتن گرینگە ، ئەگەر سوپايەكى ئاسايى نەتوانى دەست دريژى بکاتە سەر مەلەبەندىك . پارتيزانەکان دەبى بۆ ئەو مەلەبەندانە برۆن کە بتوانن دوژمن بکيشنە شەرەو . شەرى پارتيزانى لە ناوچەکانى شاخاوى لە گەل ھەموو ئەو سوودانەى کە ھەيەتى لە ھندىك لاشەو ۋە زەرەدانەى ھەيە ، ۋەکو دەست کەوتى کەمتر لە چەكى دوژمن . پارتيزانەکان دەتوانن لەومەلەبەندە شاخاويانەدا بە کەلك ۋەرگرتن لە ھەل و مەرجى لە بارى ئەو جيگايانە بنکەى لەش ساغى ، پەرۋەردەيى و پيشە سازى و تەنانەت ئىستگەى رادىوش دابنن . مەوداى جوولانەوہى پەلى پارتيزانى پىنج يا شەش سەعاتە لە شەودا کە لەوماوہىدا پارتيزان دەتوانن خۆ بگەيەنن مەلەبەندى کردەو ۋە بگەریتەو شويى خۆشاردەنەو .

چەكى باش ئەو چەکانەن کە بورديان زۆرە و تەقەمەنى کەميان دەوى ۋە بەچەكى ريز و نيوہ ريز بە ھيز بکرن . يەكئە لە باشتين چەكى بچووک (ام يەك گاران) چەكى نيوہ قورس ۋەکو رەشاشەى شىست تير ((مسلسل))ى سىپى بۆ پاسەوانى لە مەلەبەندەکانى شاخاوى بۆ بەرگرى نە ۋەکو بۆ پەلامار ، کەلكى باشتى لى ۋەردەگيرى . بۆ پەلىكى پارتيزانى ۲۵ كەسى دە ھەتا پازدە چەك ، نزيكەى دە چەكى ريز ((ئوتوماتيك)) ، لە گەل رەشاشە ((مسلسل))ى سووك پيويستە . لە مەلەبەندەکانى شاخاوى چەكى قورس ۋەکو فرۆكە ، تۆپخانە و دەبابە كەلكيان زۆر نيە . لە مەلەبەندەکانى شاخاوى گەياندى خواردەمەنى و تەقەمەنى بۆ بنکەکان نە تەنيا لە بەر گواستەنەو بەلكو لە بەر كەم و كوريش دژوارە .

بۆ بەرگرى لە پيش ھاتى چاۋەرۋان نەكراۋ باشتە عەمبارى خواردەمەنى و تەقەمەنى درۆست بکرن . بۆ گواستەنەو لە يەستر و ... لە كاتى نەبوونى يەستر لە ھەر كەس بە پى توانا كەلك ۋەردەگيرى . بۆ پىك ھينانى پيۋەندىەکانى دەرەو ، بۆ عەمبار كردنى خواردەمەنى و تەقەمەنى ھەرۋەھا بۆ ديارى كردنى شويى نەينى لە كاتى پيويست دا لە ئەفرادى جيگاي پرا كەلك ۋەر گرن .

دەبى رايەلەى پيۋەندى ناوخۆ پىك بى كە زۆر و كەمى بەستراۋ بە ھيزەکانى پارتيزانى . ھيزەکانى پارتيزانى لە كوبادا رايەلكەى تەلەفونى بەر بلاويان لە

هيئندىك له مهلبه نده كاندا پيک هيئا ، جادهيان دروست کرد بهم جوړه سيستمسكى پيوه ندى له باريان پيکه وه نا. بۇ پيک هيئانى پيوه ندى بيچگه له مانهش دهكړئ (له نيشانهى به دوو كهڼ) ، (تيشكى ئاويينه) و كوتري نامه بهر كهلك وهر بيكړئ ، هيژه كانى پارتيزانى دهبي چهكى خوږيان به خاويښى رابگرن و له تهقه مهنى و پيوستيه كانى تريان باش پاريزاگارى بكه ن له هه مووى گرینگتر دهبي له پيلاودا تهيار بن . له بهر ئه مه بۇ پيک هيئانى كارگه كانى پيشه سازى وهكوو دروست كړدى باروون كه شتيكى زور ساده يه و به نرخه وه ههروه ها دروونى پيلاو و چاك كړدنه وهى دهبي ههول بدرئ.

شهر له مهلبه نده كانى رووتهن

له كاتى شهر دا له مهلبه نده كانى رووتهن ئوسولى گشتى دهبي بهوردى و شياگريه كى زياتر له بهر چاو بگيرين . ئه وپه رى هه لسوور كه له ئيمكان دا ههبي پيوسته . توند لى دهن وهكو بروسكه شه و بۇ ئه و كاره باشتره و له لايه كى تره وه پاشه كشه بكه ن: وهك با. به دريژاى شه و نه فهرپك ده توانى ۳۰ تا ۴۰ كيلومتر ريگا بروا نه گر مهلبه نديك بهوردى له لايه ن دوژمن پاريزاگارى نه كرى و پارتيزان له مهترسى چاو پي كهوتنى خهلك دلنيا بي ريگا روښتن تا بهر به بيان دهكړئ دريژهى ههبي . له بهر ئه وه كه له مهلبه نده كانى رووتهن ليدانى توند و له ناكاو نهك بهرهنگارى هه ميشه يى و رووبه روويى ره مزى سهر كهوتنه ، به چهكى ريز (اتوماتيك) تهيار بن . له دريژاى شه ودا به دهست ريژى له نزيكه وه دوژمن نابوود دهكړئ نهك به دووره چهكى نيشانه شكين .

بوونى پاشه كهوتى تهقه مهنى بۇ دريژه پيدانى شهرى پارتيزانى زور گرینگه . نه گهر پارتيزان تهقه مهنى خوږى به كار بيښى و دهست به جى نه توانى له جى دا بنيته وه ، نابى هه رگيز هيړش بكاته سهر دوژمن ته نانهت نه گهر واش بيته بهر چاو كه ده توانى له ناوى بهرئ . له شهرى پارتيزانى دا كارى وه دهست هيئانى تهقه مهنى دهبي وهكو كارپكى هه ميشه يى دابنرئ، له بهر ئه مه بيچگه له و مهلبه نده ندى كه دهكړئ تهقه مهنى لى ودروست بكرئ چهكى پارتيزانه كان دهبي له جوړى چهكى

دوژمن بى . دهستهى پارتيزان له مهلبه ندى رووتهن لاي زور ۱۰ تا ۱۵ باشه . دهبي
ئوه له بهر چاو بى كه پارتيزانهكان به پى ئه و كهسه برؤن كه له ههموويان له
سهره خوتر دهروا.

ئهو پارتيزانهى كه له مهلبه ندى رووتهندا شهر دهكان دهبي نازا و زيرك بى . له م
مهلبه نديه كه تاكتيكي ليده و دهرباز به دهگاته ئه و پهرى خونواندن . پارتيزانى
مهلبه ندى رووتهن چونكه پاريزگارى باش و پهناگاي نيه و له بهر ئه م هويه زوو
گه مارؤ دهرى بيجه كه له و كهسانه كه دلسوزيان روون بوته وه نابى له و كهس دنيا
بى . كرده وى دوژمن نه تهنيا له گه ل پياوان به لكو له گه ل ژن و منداليش تارادهيه ك
درندانهيه كه تهنيا ئه فرادى زور به هيژ دهتوانن ئاگادارى دهستهى پارتيزانى له
بابهت شوين و جوولانه ويان رابگرن و نهيدرگين . پارتيزانهكان به مه بهستى
په لامارى گه وره دهتوانن ليك كو بنه وه به لام دست به جى دهبي به شيوهى دهستهى
بچوك بچوك و بلاو پاشه كشه بكن .

بازوكا له بهر ئه وى گواستنه وه و به كار هي نانى ئاسانه چه كيكي به كه لكه .
له وچه كه دهكرى له جياتى خومپاره هاويژ دژى دهبابه ، دژى هيژه كاني زريلى
ههروه ها كاروانى گواستنه وهى دوژمن و له ناو بردنى بنكه كاني يارمه تى دوژمن
كه لك وهر بگيرى ، ههر بازوكايه كه كه دههاويژرى دهبي به باشى وه نيشانه بكه وى ،
چونكه له كاتى ريگا رويشتن له سى فيشه ك زياتر هه لگرتنى ناكى ئه گه ر چه كى
قورس دست كه وى دياره دهبي كه لكى لى وهر بگيرى له ره شاشه (مسلسل) ي
قورسيس كه لك وهر گرتن دهكرى ، به لام بو گورج و گولى شهر له مه لبه نده كاني
رووتهن دهبي به ره به ره دست له و چه كه قورسانه هه ل بگيرى .

ئاماده كردنى پيدا ويستيه كان له مه لبه نده كاني رووتهن له بهر زورى خه لك ئاسانتره
. په تو ، پى خه فيكى ئه وتؤ كه ئاو نه دا ، پيلاو ، دهرمان و خواردن دهكرى له ريگاي
خه لكى دلسوزى ناوچه و فروشى كارگاكاني خومالى وده دست بى . به بوونى
ته تهرىك و هاوكارى خه لكى ناوچه پيك هي نانى پيوهنديه كان تارادهيه كى زور ئاسانتر
دهبي . به لام وه لام ناردن بو مه لبه نده كاني دوور له بهر دهستاو دهستى و نه بوونى
هيمنى ته واو وه لامانه به نوسراو يان به ره مز ره وانه بكرين . له مه لبه نده كاني

رووتەن بۇ پارتىزانەكان ئىمكانى تى كۆشان بۇ دروست كىردى پىداۋىستى وەكو پىلاو و چەك نىە . لە باشتىن ھەل و مەرج دا دەكرى كارگەى بچووك و نەھىنى بۇ دروست كىردى فىشەك ، مىن ، تەقەمەنى و يان شتى تر پىك بى . دەكرى لە كارگاكانى خەلكى ناوچەش كە دىسوزى خۇيان سەلماندوۋە كەلك وەربگىرى . لە پاش لىكۆلىنەوۋەى ھەمەچەشەنە دوو بەرھەم دىتە دەست . ھەولىان : ئەو شوپىنانەى كە بۇژيانى ئاساىى خەلك باشن بۇ ژيانى پارتىزانى باش نىن ، پىوۋەندى شارستانىەت ، ئاۋەدانى زۆر و ھتد ... شتىكن كە لە دژى پارتىزانەكان كار دەكەن .

دوۋەمىيان : لە بەر ئەوۋەى كار لە شوپىنى رووتەن (نالەبار) دژوارترە دەبى زىاتر ھەول بدىرى بۇراكىشانى خەلك و روون كىردنەوۋەيان لە بارەى ئامانجەكانى شۇرش . لەو حالە شدا دەبى ئەوۋە لە بەر چاۋ بگىرى كە كارى كۆمەلايەتى بە شىۋەى بەر بلاو ئەو ئىمكانە زورتر دەكا كە دوژمن بىتە ناو پارتىزانەكان . دەبى بەوشىارى لە گەل ئەو بەكرى گىراۋانە خەبات بكرى !

ئەگەر شەر بكىشرىتە دەوروبەرى شار و وەھا بىتە بەر چاۋ ماۋەيەك دەخاۋىەنى دەبى شىۋەى تايبەتى بۇ دابندىرى . سەر بە خۇ ھىچ دەستەيەكى پارتىزانى نابى لە دەرورى شارى پىك بى . دەستەيەكى ئەوتو تەنيا كاتىك پىك دى كە لە لايەن ھىزەكانى ترەۋە رىگای بۇ خوش كرا بى . ئەم دەستانە مافى ئەوۋەيان نىە سەر بە خۇ بچوۋلىنەۋە بەلكو دەبى بە پى نەخشەكانى ستراتىژى گشتى كە لە پىشدا بە ھۋى فەرماندەى گشتى كە لە دەرەۋەى شوپىنى جوۋلانەۋەى شار دامەزراۋە بچوۋلىنەۋە . دەستەكانى دەوروبەرى شار نابى لە ۴ يا ۵ كەس زىاتر بن چونكە لە شوپىنىكى زور نالەبار كار دەكەن و لەو شوپىنە مەترسى ئاشكرا بوون زۆرە . لە دەورى شار بەينى مەلبەندى جوۋلانەۋە و پەناگا دەبى كورت بى و جوۋلانەۋە لە شەۋدا پىك بى . پارتىزانەكانى دەوروبەرى شار ھەمىشە دەبى بەنھىنى كا بكەن . لە رەۋشەكانى پىۋىست بۇ پارتىزانى دەورو بەرى شار دىسىپلىنى توندوۋە تواناى لىكدانەۋەى راستە ، نابى ھاتوۋچۆى مالى دوو يا سى ھاورى زىاتر بكا . ئەو دەبى تەنيا چەكى بچوۋكى خۇى پى بى كە بتوانى بە ئاسانى بىشارىتەۋە لە كاتى راكردندا نەبىتە بار .

دەستەى پارتىزانى

پارتىزان بارى كۆمەلەيەتى دەگۆرى

پارتىزان تىكۆشەرىكى رىگاي ئازادىيە كە لە بەر نەبوونى رىگاي ئاشتى رىگاي شۆرشى چەكدارانە ھەلدەبژىرى. ئامانجى پارتىزان راستەوخۇ لە ناو بردنى ئەو دزگا كۆمەلەيەتەيە كە دادپەرودەرى كۆمەلەيەتى پىشپىل كىردو ، و بە بارى تردا گۆرىنى ئەو بە دەزگايەكى تازە! ئىمە روونمان كىردۆتەو كە لە ولاتانى پاش كەوتوو ئامادەيى بۇ دەست پى كىردنى شەرى پارتىزانى ھەيە لە ناوچەكانى لادى. ھەر بەم ھۆيە پارتىزان دەبى لە سەر دروشمى دابەش كىردنى زەوى بە خۇارىي بە سەر جوتياران دا كار بكا . ئەم دروشمە لە ھەوئەوئەو ئىمكانى تەنيا ئاواتى جوتياران بۇ وەدەست ھىنانى زەوى بگىرەتەو . ئەو دروشمانە كە پىوھەندىان بە ويستەكانى جوتيارانەو ھەيە بە سترەو بەو ھۆيانەو كە لە پىش شەرى پارتىزانىەو بوون و بە كارىگەر بوونى ئەو ھۆيانە لە كۆمەلە دا .

بۇ ئەوئە پارتىزان بگاتە تىكۆشەرىكى (واقعى) پىويستە كىردەو و رەوشتى بەرز و پەسندىراوى ھەبى و خۇگر و لە سەرەخۇ بى . دەبى وەكو (مرتاض بى) ، وەكو براكەورە يەك يارمەتى جوتيارە ھەزارەكان بكا لە بارى ئابوورى و زانىارىيەو . پارتىزان دزى ناكە ئەگەر نەتوانى قەرزى خۇى بداتەو قەبزی قەرزدارى دەدا .

پارتىزان بە كارى ھەمىشەيى و بىماندو بوون و بە يارمەتى ھەموولەيەنى بە جوتياران بروا و دىنبايى ئەوان بۇ لائى خۇى رادەكىشى و لەم رىگايەو ئامادەيەن دەكا بۇ خەباتى سىياسى و كۆمەلەيەتى . كاتى پەيدا بوونى ناكوكى لە نىوان جوتيار و ئاغا و يان مەعموورى حكومەت پارتىزان بە عىنوانى ئالا ھەلگىرى مافى گەل دىتە مەيدان . لە دەوئەمەند دەستىنى و دەيدا بە ھەزار . ھەر كەس خەيانەت بە مافى جوتياران و زەحمەتكىشان بكا سزاي دەدا !

پارتىزان بۇ پىش خستنى كۆمەلە دەبى بىتە نمونە لە بارى فكىرى و كىردەو ھەر لەو رىگايەشەو بەرە بەرە بناخەكانى (ئىدەئولوژىكى) لە ناو جوتياران دا پىك

دینى. پارتیزان دەرسى له خۆ بووردوویى فیڤرى جووتیاران دەکا و گرینگی هیڤى توورهیى و رق روون دهکاتهوه ! بهرپوهبهرانى پارتیزانى خویان به قوولى ئەو پیداوئیستسهیان ههست کردوه که خاوهنى زهوى دهبى بگۆرى و بۆ پيش خستنى ئەم کاره له گهڻ کۆمهلاڻى خهڻک ریک دهکهن . ئەوانه دهبنه هوى ههڻگيرساندى شۆرشى چهکارانه و جووتیاران دهکيشنه کۆرى خهباتهوه ، وه به تىگهپاندنيان له مهبهستى جوولانهوه شۆرشى نيشتمانى بهرپوه دهبن .

پارتیزان خهباتگيره

پارتیزانى خهباتگير بۆ جى به جى کردنى ئەسپاردى خوى له لهش و ئاقل و رهوش دا خاوهن توانا بى وه ههروهها پيوستته خهڻكى ئەو مهلبهنده بى كه شهڤى لى دهكا بۆ ئەوهى به باشى شارهزای مهلبهندهكه بى پيوهندى له گهڻ خهڻک بگري و له گهڻ ئاو و ههواى بسازى وه له گهڻ ئەوهش دا ههست بكا كه شهڤ دهكا بۆ پاراستنى جى ژيانى خوى.

ئەو پارتیزانه كه بهشى زۆر له شهودا كار دهكا ، له پيشهوه پهناگايهك بۆ خوى دهبوژپتهوه ، ئەمجار له ريگايهكى بى ترس دپته دهري و دهست له دوژمن دهبوشيني به شيوهى خافل گير كردن ، و له ناو بردن ، كوشتن و ترساندن . پارتیزان به رهفتارى راست و به جى خوى له گهڻ ئەفراڊى بى چهك ، دوژمن به تهنيا ديڤيڤتهوه وه يارمهتى بريندارى دوژمن دهكا له كاتيكا پيش تر بريارى كوشتينان نهدرابى . پارتیزانهكان هيج كاتيک ديل راناگرن مهگهر چهشارگهى باشيان ههبن ، له بهر ئەوه ئەگهر ديلهكان راکهن دهبوانن دوژمن له شويني دامهزرانى پارتیزانهكان ئاگادار كهن . له بهر ئەوه بيچگه لهو كهسانهى كه زۆر تاوانبار و به دنيون له پاش چهك كردن و به توندى سهڤر كونه كردن ديلهكان ئيجازه دهبهن بگهريڤنهوه شويني خويان .

پارتیزانهكان ههميشه دهبن وريا بن نهكهونه گهمارۆ چونكه زهرهري گيانى و مالى ههيه بهلكو پارتیزانهكانى تريش دهخاته گومانهوه بهرامبهڤ به جى به جى كردنى كردهوى جوولانهوى ((شهڤ و دهڤاز بوونى)) بى كوشته . پارتیزان له دژوارترين

ھەل و مەرج دا دەبى و نەترس و خۇش بىن بى . دەبى بتوانى خۇى لە گەل ئەو
ھەل و مەرجانە كە ھەن رىك بىخا و رووناك بىن بى !

پارتىزان قەد ھاوپى برىندارى خۇى ناداتە دەست دوژمن ، بە ھەر نرخىك بى دەبى
پارتىزانى برىندار بىگاتە جىگايەكى بى ترس . پارتىزان دەبى بە پارىز بى و ئەوھى
بىستويەتى نەى دركىنى ، تەنانەت بە ھاوسەنگەرەكانى خۇشى، چونكە دوژمن
ھەمىشە ھەول دەدا بەكرى گىراوھەكانى خۇى لە ناو رىزى پارتىزانەكان بخزىنى .

پارتىزان لە بارى لەش ساغىيە بەھىزە وە تواناى ئەوھى ھەيە نەتەنيا لە گەل بى
بەشى لە خواردن ، ئاو ، جلك و جىگا ھەل بكا بەلكو بە بى كەلك وەرگرتن لە
كەرەستەى پزىشكىش لە بەرامبەر نەخۇشى و برىندارىدا خۇرادەگرى چونكە
دووركەوتنەوھ لە مەلئەندى شەر مەترسى دەستگىر بوون و مردنى لە گەلدايە .
تەواوى ئەم ھەل و مەرجانە قاپۇرىكى پولاىنى دەوى ! بە ھىزى بۇ گىان رزگار
كردن لە نەخۇشى و چارە رەشى و ئامادەيى بۇ ژيانىكى دژوار .

پارتىزان دەبى وەكو ئەو خاك و بەردەى كە شەرى تىدا دەكا بەردەوام بى . لە وانە
دەچى كە لەم حالەدا لە خۇمان بىرسىن كە ئايا سوپايەكى پارتىزانى دەبى گەلئەلى
كۆمەلەيەتەكى تايبەتى بنوئى ؟

ھەر وەكو لە پىشەوھ باس كرا ھىزەكانى پارتىزانى دەبى بە گوئىرەى پىك ھاتنى
كۆمەلەيەتى تايبەتى ئەو مەلئەندە خۇ بنوئىن كە لە ژىر دەستەلاتيان دايە . بە
جورىكى تر دەبى ناوەرۇكى دىھاتيان ھەبى ئەگەرچى دىھاتى باشتىن پىش مەرگەيە
بەلام خەلكى تىرش نابى لەو شەرە كە ئامانجى شۇرشگىرى و دادپەرورەرانەى ھەيە
بى بەش بن . دەبى ئەو راستىيە لە بەر چاوبى ھەموو كەس وەك يەك بىر ناكاتەوھ .
باشتىن تەمەن بۇ پارتىزان كامەيە ؟ ئەمە دەگەرئىتەوھ سەر رابووردووى كابرا .
ھەتا كاتىك دەستەى پارتىزان بىكەى كۆمەلەيەتى پتەوى وە دەست نەھىناوھ تەمەنى
۱۶ ھەتا ۴۰ باشە بەلام بە گشتى ئەوانەى ۲۵ ھەتا ۴۵ سائن باشتىن . يەككىك لە
قارەمانەكانى شەرى كوبا سەرگورد ((كرسىيو پىز)) لە تەمەنى ۶۵ سالىدا ھاتە
ناو ھىزەكانى ئىمەوھ ، يەككىك بوو لە رىزى باشتىن پارتىزانى ئىمە . بروامان وايە

ئەو كەسانە كە تەمەنيان لە ۱۶ سال كەمترە نابى ئىجازەتيان بدريتي لە شەردا بە شدار بن مەگەر لە ھەل و مەرجى تايبەتى دا .

ئەم لاواھنە كەمتر واھەيە لە بەرامبەر دژوارىەكانى شەردا خۆراگرن . بەلام ئەو پياوھ وەنيو كەوتوانە كە نامادە بوون مال و مندال و ھەرچى ھەيانە بە جى بەيلن ديارە بى شك بيريان لە دژوارىەكان و بەر پرسىەكانى شەردا كەردۆتەوھ . ھەلبەتە لە ناو لاوانى كەم تەمەنيش خەباتگيرانى ھەلكەوتوو ھەبوون بەلام لە بەرامبەر ھەر يەك لەوانە زۆرى واش بوون كە لە زۆربەى كاتى شەردا كەردەوھيان بارىكى گرانى خستە سەر شانى سوپاى شۆرشگير .

پارتيزانى خەباتگير پيشمەرگەيە كە مال بە كۆلەوھ لە بەرئەمە كۆلە پشتى پارتيزان دەبى ئەوشتانەى تىدابى كە كەم جىگا بگري و زۆر سود بگەيەنى كە ئەويش برىتيە لەو شتانە كە زۆر پيوستن . باشتين چەكى پارتيزان ئەو چەكەيە كە دەتوانى ھەلى بگري . ئەم ئەفراڊە لە خۆ بووردوانە دەبى خاوەنى يەك ئاوات بن ، ئاواتىكى ساكارى ئەوتۆ كە گيان لە پيناويدا بە خشىنى بايەخى ھەبى . مافى خاوەن زەوى بوون و كەلك وەرگرتن لە دادپەرودەرى كۆمەلايەتى بى جياوازی جووتياران راڊە پەرينى . بۆ كرىكارانى سەنعەتى بوونى كار و مووچەى باش لە گەل دادپەرودەرى كۆمەلايەتى ، بەلام بۆ خویندكاران و مووچە خۆران ئاواتىكى جيا وە كو ئازادى پيوستە .

ژيانى پارتيزانى ناخوش و دژوارە . پارتيزان بە زۆرى لە رى رويشتن دايە . وەزعى خواردنى تالەبارە ، رايەخى عەرزە و ئاسمان لىفە لە بەنرخ ترين سامانى كە كۆلەپشت و چەك و تەقەمەنيە بە پارچە يەك نايلۆن پاريزگارى دەكا . شەردەكا و دەكەويتە داوى دوژمنەوھ سەرما و گەرما دەچيژى كاتى ئەوھى نابى وە پاك و خاويىنى خۆى رابگا . پاريز لە سەرەوھى ھەموانە . جى پى نابى بمىنيتەوھ ، بنكە دەبى زوو ھەلگيريتەوھ ، لە كاتى نوستن دا ۱۰ تا ۲۰ لە سەدى ئەفراڊ دەبى پاسەوانى بكەن . پارتيزان زوو فيرى ئەوھ دەبى بژيوى خۆى پىك بيىنى . ئەو فير دەبى كە بە رەگە گيا و دانە و يله و تەنيا ھينديك جار گوشت بژى .

راھاتن بە جى ژيان بە ستراره بە كەل و پەلى پارتيزان . لە كوبا پيويستيهكانى ھەرە گرينگى ئيمە برىتى بوون لە : جۆلانە ، بارانى نايلونى ، پەتۆ ، چاكەت و پانتۆل ، كراس ، پيالو ، كۆلە پشت ، خواردن (ۋەكو رۆنەكەرە ، كونسروى ماسى ، شىرى ويشك شەكر و خوى) لە ناوچەكانى دارستان و شەدار جۆلانە ئامرازەكى باشە بۆ خەوتن . بە شىرىت لە نيوان دوو دار بى بەستن روو پۆشى نايلۆنى كەمپك لە سەرھوتەر ھەر لەم دوو دارە ببەستن بە جۆرىك چوار لای نايلۆنەكە بەكەويتە زەوى . لە بەر ئەوھى چيا ساردە پەتۆيك پيويستە . كەل و پەلى تر كە زۆر پيويستە برىتتين لە ، دەورى ، كەوچك ، چەقويەك كە ھەموو جوورە كەلكىكى لى ۋەربگىرى ، زەيتى چەك . حەبل و پارچەى خاوين كىردنەوھى چەك ، قوم قومەى ئاو خواردنەوھى ، قتوى دەرمان ، تووتن و چەقەرا ، شەمچە ، چاۋ سابوون ، شتى بە كەلكى تر برىتتين لە : قوتب نما ، رووپوشى نايلۆنى زيادى ، كراسى زيادى ويشك ، كتيب و دەفتەرى نوسين ، قەلەم شىرىت و دەرزى و دەزوو .

تەشكىلاتى پارتيزانى

تەشكىلاتى پارتيزانى دەبى لە گەل پيويستيهكان ريك بخرين . لە كوبا چليك برىتى بو لە ۸ ھەتا ۱۲ كەس كە سەر چليك بەرپۆبەريان بوو . ۱۱ باو بوو چوارچل پەليك و چوار پەل لقيكيان پيك دينا . لە ھەر پەليك ۳۰ ھەتا ۴۰ كەسمان ھەبوو بە رابەرى سەر پەليك ، ژومارەى لق ۱۰۰ ھەتا ۱۵۰ كەس بو بە سەر كىردايەتى سەر لق . ناوھندى فەرماندەبى ئەركى گرينگى تەشكسلاتى بە ئەستووھى بە تايبەتى لە بارى ريك خستنى كارەكان لە بەر ئەوھ دەبى بە ھۆش ترين ئەفراڊ لەو جىگايە دابنرين . ئەم پارتيزانانە دەبى لەوانى تر زياتر لە خۆ بووردوو بن ، لە كاتيكدا ھەموو ئەفراڊ چەكدار بن خويان خواردەمەنى ھەل دەگرن ، بەلام ئەگەر بىچەكيان لە گەل بى ئەوان خواردەمەنى ھەل دەگرن . ريك و پيكى لەشكر بە ھۆى كوميتەيەكى تايبەتى كە لە بەرزترين ئەفراڊ پيك دى دەكرى . ديسيپلين پيويستە . نوستن و ھەستان دەبى لە كات ژمىرى ديارى كراۋ بى . ئارەق و شەراب قەدەغەيە . لە رىرۆيشتن دا بى دەنگى تەواۋ دەبى رەچو بكرى فەرمانەكان بە ئىشارەى دەست و باسك و فيتو و شتى

وا بدن له پيش لق ئه فرادى وريا به مهوداى ۱۰۰ يان ۲۰۰ ميتر بهرئ بکهن ، له دولا ديدھوان دابنئ و نهفه راتى دوایى بکهنه بهرپرسى پرکردنهوى جئپئ . رووناكايى شهوانه دوژمنى پارتيزانه له بهر ئهوه له رئرويشتنى شهوانه نابئ هيچ جوړه چرايهك ههئ بکرى . له پيش دهست پئ کردنى هئرش کوئه پشتيهکان له جيگايهكى بئ ترس بشارنهوه . پارتيزانهکان بو ئهوهى لايهنگرى خهئك بو خوئان راکيشن کهرهستهى شوړشگيرى و پروپاگهندهيان بو ئاماده دهکن .

تهشکيلات ، ديسيپلين ، تواناى خهبات ، و دورهى دهستهى پارتيزان له کاتى گهمارؤ بوون ديارى ددها . له شهري کوبادا ((گهمارؤئ دراوى)) زارواهيهك بوو ، بو نيشان دانى کردهوى هئندئک کهسى سام گرتوو به کار دههات حکومهتى باتيستا خهباتى بهفيز ناو نابوو ((گهمارؤ و له ناو بردن)) . له کردهوهدا ديتمان که هئزىكى پهروهدهکراو و دهرها توو و رئک و پئكى پارتيزانى بهم جوړه خهباتهى دوژمن له ناو ناچئ.

شهر

ئهو پهري ژيانى پارتيزان شهريه . ئهگهرچى لهوانهيه ماوهى ههر شهريک کورت بئ بهلام ههر شهريک تهجروبويهکه بو پارتيزان . دهبئ ئامانجى ههر شهريک سهر کهوتن بئ . له پلهى سهرهتايى شهري پارتيزانى که له ناوچهکانى شاخاوى ههئدهگيرسى لقهکانى دوژمن ههتا قوولايى مهئلبهئندهکانى شوړش هئرش دهکن . له داو خستنى نهفه راتى پيشهنگى دوژمن و دهست به سهر دا گرتنى چهك و تهقهमेنى و پئويستيهکانيان کاريكى کران نيه له کاتيکدا بهشى زورى لقهکه جارئ راوهستاوه . ئهگهر چئ و شوئنى پارتيزانهکان به ئهئدازهى پئويست قايم بئ دهتوانن ههموو لقهکه گهمارؤ بدن . بو ئهو بهبهسته پيشهنگى پارتيزانهکان دهبئ له باشتريئ پيشمهريگه ههئبئيردرا بن بو ئهوه بتوانن له بهرامبهري هئرشى ههوهئلى لقى دوژمن خوړاگرن وه بهم کاره هئزى بنههتتى دوژمن بولاي خوئان راکيشن . لهو کاتهدا چلهکانىترى پارتيزانى له پشتهوه هئرش دهکنه لقى دوژمن . ئهگهر له سهر کئو هئرش بکهنه سهر دوژمن ئهگهر ۸ تا ۱۰ رهرامبهري ئئوه بئ دهتوانن له دواى بخهن و

دابردابری بکەن لە هەل و مەرجی تر دا دەتوانن لە تاکتیکی ((مینوئت)) کەلک وەر بگرن . هەلبەتە بەم تاکتیکە هەر وەکو لە پێشەووە باسما ن کرد ناتوانن چەک و ئازوقە ی دوژمن وەدەست بینن بەلام دەکری بە کەم ترین کوشتە دوژمن لاواز بکری بۆ لە ناو بردنی لە داها توودا . بۆ هی رشی سەر لقی ک یان پی گە یەکی هەمیشە یی دوژمن بنکە ی پێشەووە تر لە شەودا خا فلگی ر کەن . ری گاکانی هە لاتن بگرن و هی زی یار مەتی دەر لە داو خەن . تەنانەت ئەو دوژمنە ی کە زۆر باش سەنگە ر بەندی کردووە و بە چەکی باش تە یار و پو شتە یە لە گە مارۆدانی چریکی بی هی زە .

لە هەل و مەرجیکی ئەو توودا پار تیزانە کان هی زی بنەرەتی خۆ یان دەخەنە سەر لە ناو بردنی لقی یاری دە دەری دوژمن . لە ناو بردنی لقی یاری دە دەر بە هۆی ئەو وەو لە رویشتن بە پە لەن شارەزای مە ل بەند نین ، دە ترسن و پار ی زەری س روشتیان نیە کاریکی ئاسانە . ئەم لقە دە کری لە دووسی شوین خا فلگی ر بکە ی و دابردابری بکری . ئە گەر هی زەکانی یاری دە دەری دوژمن بەم جو رە بە تەواوی لە ناو نەخن ، هی زی ئەو هیان نامینی هی رش بکەن ئە گەر ژومارە ی ئە فرادی لقی دوژمن لە رادە بە دەر زۆر بی ، هی زی خۆتان دە بی لە دژی پێشەنگی دوژمن بکار بینن .

لە وانە یە دوژمن خاونی تو پخا نە ، خو مپارە هاویژ ، فروکە و دەبابە بی . لە ناوچەکانی نالە بار دەبابە زیاتر لەو هی کە جی مە ترسی بی دەبی تە هۆی بەر بەستی جادە . مین و تە ل دەبابە باشترین چەکی دژی دەبابە یە . لەو شە رانە دا کە لە دژی دەبابە دە کری (بو تری مولو توف) بۆ هی رشی سەر دەبابە و ئەو دەرە ستانە ی کە ئاگر دە گرن زۆر بە کە لکە . کاتی ک دوژمن لە مەودای دە ست هاویژی مولو توف دا نە بی بە هۆی تا پری دە کری هە تا سە د میتری بە هاو یژی . دوو پایە بۆ تا پری دروست دە کە یین وە بە جو ری ک دای دە مە زری نین کە زاویە کی ۴۵ دەرە جە یی لە گە ل زەوی دروست بکا گول لە ی تا پری لە بارووت پری دە کە یین بی سا جە مە داریکی قایم کە سە ریکی بە س تراو تە وە بە بو تری مولو توف سەرە کە ی تری دە خە ینە ناو لوولە ی تا پری ، لە کاتی هاویشتن هی زی بارووت دار و بو تری مولو توف هە ل دە دا . بازو کا کە جە کیکی زۆر بە نر خە لە پێشەووە باسما ن کرد بە لام وە دە ست هی نانی لە سەرە تای شە ردا گرانه .

تۆپخانەى خومپارە ھاوئىژ تەنیا كاتىك بەكەلكە كە لە دژى ھىزەكانى تىك سرماو بە كار بى . فرۆكەكانى بۆمباھاوئىژ كە بۆمباى بەھىز و ئاگردار ھەلدە گرن مەترسى گەورە نىن لە بەر ئەو پارتىزانەكان لە نىزىك دوژمن سەنگەريان گرتو و بۆ فرۆكە نىشانەى بچوك و بلاون . ئەومىنانەى كە ھىدايەت دەكرىن زۆر بەكەلكەن بەلام دروست كردنىان زانستى تكنىكى دەوى كە ئەويش ھەمىشە ئىمكان نى . مینەكانى چاشنى دار و فىوزدار و كارەباى زۆر بە كەلكەن چونكە لە مەلەبەندەكانى شاخاوى بەھاسانى نابردىن ، ئەو تەلەدەبابەنەكانى ئاساىى زۆر ئامرازەيكى چاكن بۆ بەربەست كردنى دەبابە و ھىزى ماتۆرى بەتايبەتى لەو كاتانە كە بە شەو لە ھاتوو چۆ دان ! بۆ گواستەنەوى ئەفراى دوژمن لە سەپارەى سەر ئاوەلا كەلك وەردەگرى كە ھىزى زرى پۆش لە پىشيانەو دەروا ، پەلىكى پارتىزانى دەتوانى ھەموو ئەو لقلنەى دوژمن كە بەم جۆرە لە رۆيشتن دان گەمارۆ بدا و تىكيان شكىنى چەكى رىز و ئەگەر لە دەست دا بى نارنجوك چەكى دلخواى ئەم كارەن .

ھىچ بەرئو بەرىكى لىوئەشاوئى پارتىزانى تەنەخى ناكا لە چۆنەتى پاشەكشەى رى و پىكى ھىزەكانى خوى . پاشەكشە دەبى لە كاتى ديارى كراو دەست بە جى پىك بى و بە تەردەست بە ھەموو برىندارەكان رابكەن و بۆ پىويستىەكان و تەقەمەنى دووبەرە وەخۆ كەون . رىگای پاشەكشەى ھىزەكانى پارتىزانى لە ھەموو شوپنەكانى گرینگ دەبى بپارىزرى و سىستى پىوئەندى پتەو دابمەرزى . بۆ ئەوئى پىش گىرى بكرى لە ھىرشى كوتوپرى گەمارۆ بە ھوى دوژمن .

لە كاتى شەردا دەبى ھىندىك لە ئەفراى بى چەك بن . لەو كەسانە كە لە گەل ھەر ۱۰ پىش مەرگە دوو يا سى كەسن ، بۆ كۆكردنەوئى چەكى ھاورىيانى شەھىدىان چەكى سەربازانى دوژمن ، پاسەوانى زىندانىان و گواستەنەوى ئەفراى برىندار و يا وەلام ناردن كەلك وەردەگرى .

كاتىك ھىزەكانى پارتىزانى ناچارن لە شوپنىكى تايبەتى بەرگرى بكەن دەبىتە شەرى سەنگەرى لەو حالە تەشدا شىوئەكانى گشتى باسكراو لە بارەى ھىرشى خافلگىرانە دەبى لە بەر چاوبگىرىن .

تاکتیکی بهرگری تر ریگا خوشکهریه که دهبیته هوئی له داوختنی ئه فرادی پیشهنگی دوژمن . ئه م کاره له لایه نی روو حیشه وه کاریگهره و دهبیته هوئی ئه وه هیچ کام له سه ربازانی دوژمن ئاماده نه بن پیش که ون . سه نگه ره گانی پاسه وانی هه تا ده کری شاروه بن ته نانه ت ئه گهر ئیمکان هه بی ده بی بتوانن له به رمبه ر بلیسه ی خومپاره هاویژیشدا خو راگرن ز ئه و خومپارانه که به کار ده برین ٦٠ یان ٨٠ میلی میترین ناتوانن له و بانانه کار بکه ن که به وه ستایی له دار و گل و به رد دروست کراون . ههر کام له م سه نگه رانه ده بی ریگای ده رچوونیان هه بی .

له شه ری پارتیزانی دا بیجگه له کاتی شه ر شتیك به نیوی خه ت و نیوان نیه . ئه وه ی که هه یه مه لبه ندیکه که به روژ له ده ست دوژمن دایه و به شه و له ده ست پارتیزانه کان . پارتیزان ناچاره زانیاری پیویستی و ئه فرادی تازه له و مه لبه ندانه کو کانه وه . که وا بوو دوستایه تی خه لکی مه لبه نده کان مه رچی سه ر که وتنه .

ئاگاداری وردو روون له چونیه تی دوژمن یه کجار زور پیویسته . جاسووسی ده بی به باشی گه لاله بکری و به هوئی که سانیک به کار به یندری که به باشی هه لبریر دروان . دژی جاسووسی مه تریه کی هه میشه ییه . وه ده ست هیئانی ئاگاداری که م و کوور ، یان زیاد کردن وه یان له سه ر بناخه ی بیری شه خسی زیانی هه یه . ئه و که سانه که له حالی شه ردان زور واهه یه چاووراو ده که ن له مه ترسیه گانی شه ر.

دوژینه وه ی ئه فراد بو وه ده ست هیئانی ئاگاداری وها که دیته به ر چاو گران نیه ! کاسبکار و پیشه وه ره کان ته نانه ت خوینده واره ئایینی هکانیش بو گه یاندنی ئاگاداری هاوکاری ده که ن . یه کیك له ره وشته گانی به ر چاوی شه ری پارتیزانی جیاوازی ئه و ئاگاداریانه یه که له ده ست دوژمن و پارتیزانه کان دایه . کاتیك دوژمن به مه لبه ندی شه ردا راده بری له گه ل بی ده نگی خه لک رووبه روو ده بی . هیزی شو رشگیر ده توانی ورده ورده له دوستانی خوئی که لک وهر بگری که له به ینی مه لبه ندی ئه وان و مه لبه ندی دوژمن له هاتوو چو دان . کاتیك دوژمن له حالی پیش ره وی دایه له مه لبه ندی پارتیزانه کان ده کری خه لکی ناوچه له گه ل پارتیزانه کان ، ده رباز بن . دیاره مال و مندالی ئه و ئه فراده که به جی ده مینن ده بنه قوربانی تو له ی دوژمن .،

ئەوھى لە تۈۋانادايە دەبى يارمەتى بەۋ كەسانە بىكرى و بەم كارە بىنە ھۆى ئەوھ كە دوژمن ۋەكى ھەيە ئاشكرا بى يانى تاۋنبارىكى بىزلى كراۋ .

ھىزەكانى پارتىزانى چۆنىەتى ھەلكەۋتيان جۆرىكە كە ناتونن دەستەى زەخىرەيان ھەبى بەلام ھەر جور بى زەمانىك دادى لە شەردا پىۋىستان بە يارمەتى ھەبى لە بەر ئەمە پەلى زەخىرە برىتتە لەۋ پارتىزانە ھەلكەۋتوانە كە لە كاتى مەترسىدا تۈۋانايان ھەيە لە ھەموو جورە شەرىكدا بە شداربن . ئەم پەلە لە پارتىزانەكانى داخۋاز پىك دى و بە پىشەنگ و گيان فىداى پارتىزانى دەناسرىن .

كە لا ئەى گشتى

ئىستا با لە تەجروبەكانى شەرى كۈبا بەگشتى بەرھەم ۋەربگرىن ۋل پەرە گرتن و تەۋاۋ بوونى شەرىكى پارتىزانى بىكۆلىنەۋە .

لە ھەۋەلۋە دەستەپەكى نىۋەچەكدار پەنا دەبەنە جىگايەكى لاپەر و دوور كەۋ توو لە ئەنجامى ھىرشكىى سەر كەۋتۈۋانەدا بۇ سەر كار بەدەستانى حكومەت ، ھىندىك جۈۋتپارى بەش خوراۋ ، ئازادى خۋازەكان و كەسانىتر لە گىان دەكەۋن . ئەۋپەلە ئاگادارى سەرھەتايى خۆى لە بەر ۋەزى دوژمن ۋەردرگرى ، لە گەل خەلك پىۋەندى دادەمەزرىنى و ئەم جار دەست دەكا بە كردهۋى ((شەر و دەرباز بوون)) . كاتىك ئەفراى تازە ھاتنە ناۋ دەستەۋە ھىرش دەبەنە سەر لقى دوژمن و پىشەنگى ئەفراى ئەۋان لە ناۋ دەبەن و بەم جۆرە لە مەلئبەندەكانى ترىش دەچنە پىشەۋە .

ئەمجار دەستەى پارتىزانى بىكەكانى نىۋە ھەمىشەپى پىك دىنى و دەست دەكا بە دروست كردنى سوپا ۋە بەم جۆرە لە رادەپەكى بچوكترا شىۋەئاكارى حكومەت ۋەدەست دىنى . كارخانەى بچوك ، نەخوش خانە و ئىستگە رادىۋ دادەمەزرىنى ، ياساى شۆرشگىرى بەدى دىنى ، پەرۋەردە و پروپاگاندى ئىدەئولوژىكى پەرە پى دەدا . بە تىكرى ھىرشەكانى دوژمن يەك لە دۋاى يەك دەشكىنى . و چەكەكانىان دەست دەكەۋى بەم جۆرە پارتىزانەكان زۆرتەر چەكدار دەبن . كاتىك ھىزەكانى پارتىزانى پەرەى گرت پىش رەۋى بۇ ناۋچەكانىتر دەست پى دەكرى . بەم پىپە كار درىژەى دەبى و بە ھۆى تاقى كردنەۋەى نۆى و زىاد بوونى دەسەلاتى پارتىزانەكان

ئەم شىۋە باشتر خۇ دەگرى ، لە گەل ئەۋەشدا دەستەى بنەرەتى پارتىزانىش بە كەلك وەرگرتن لە پشتىۋانى ناۋچە رزگار كراۋەكان پەرە دەستىنى. بەرپۈۋەبەرانى پارتىزانى بۇ پەرە پىدانى شەرپ رەۋشتى تازە فىر دەبن ۋە تواناى بەرپۈۋەبەرى خۇيان زياد دەكەن بۇ ئەۋەى بتوانن مەسئولىەتى گەرەتر ۋە ئەستۇ بگرن . ديسان دەستەى پارتىزانى نوئ لە ناۋچەكانى تازە پىك دىن ۋە ئەم كارە ھەروا دوپات دەبىتەۋە . دەستەكانى رووخىنەر دەخرىنە ناۋ مەلبەندەكانى ژىر دەستەلاتى دوژمن ، جادەكان بەر بەست دەكەن ، پردەكان دەرووخىن ، مین دادەنىنەۋە ۋە لەم رىگايەۋە ۋەزە تىك دەدەن . ھاۋ كات لە گەل پەرە ئەستاندى شەرپ بۇ ناۋشارەكان پشتىۋانى خەلك لە ئامانجەكانى شۇرش پەرە دەستىنى . ھىزەكانى پارتىزانى دەست بە سەر چەكى قورس تردا دەگرن و شەرپى سەنگەرى دەست پىدەكەن . بەم جۇرە لە دواى ئەۋە پارتىزانەكان پىۋەندىەكانى سوپاى دوژمنيان تىك دا و ھىزەكانيان لە كار خست كارەسات بە دەست خۇۋە دەگرن و لە ھەموۋ بەرەكانى ھىرش دەكەنە سەر دوژمن ، لەۋە زياتر ناتوانى خۇ رابگرى و پاش ماۋەى ھىزەكانى بەردەست دەبن .

رىكخراۋەكانى بزۋوتنەۋەى پارتىزانى

ئامادە كەردنى ئازووخە و پىۋىستىەكان

ئامادە كەردنى ئازووخە و پىۋىستىەكان مەسەلەيەكى بنەرەتىن بۇ پارتىزانەكان . لە پلەكانى سەرەتايى شەردا پارتىزانەكان دەبى لە بەرھەمى كشت و كالى خەلكى ناۋچەكان كەلك وەر بگرن ، لە بەر ئەۋە رىگاي ۋە دەست ھىنانى خواردەمەنى لەۋ ھەل و مەرجهدا بى گرى و گۆل نىە . ھاۋدەردى لە گەل كۆمەلانى خەلك و يارمەتى كەردنيان دەبىتە ھۇى سەرنج راکىشانيان . ئەۋ پارتىزانانەى كە لە ۋەزەى ئالوز بە سوۋدى خۇيان كەلك وەردەگرن و خەلك دەرووتىنەۋە دەبى بە توندى سزا بدرىن . ئەگەر بى پوۋلى بوۋ بە ھۇى ئەۋە دەست بە سەر دارايى خەلك دا بگىرى لە بەرامبەردا سەنەدى قەرزىان بدەنى و قەرزى خۇتان بەزووترىن كات بدەنەۋە . بۇ

ئاماده كردنى ئازووخە و خواردمەنى لە ناوچەى رزگار كراو ئيمكانى ئەو ھەيە جووتياران كار بۇ پارتيزانەكان بكن . دەبى لە كاتى پيوست يارمەتى وەرزيان بدن لە كارى كشت و كالدا . بۇ يارمەتى ھەزىنەى پارتيزانى دەكرى ماليات دابندرى بەلام دەبى بەلانى كەمەو ەبى . پيوەندى دوستانە لە نيوان خەلك و پارتيزانەكان زور گرینگە . ماليات دەكرى پارە يان شتوو مەك بى . ئازووخە و خواردمەنى دەبى بە شەو بگوازىتەو ە و بە رۆژ ەمبار بكرى . تەنيا ئەو كەسانە لە شوپنى ەمبار ئاگادار بن كە راستەو خو لە گواستنەو ەدا بەشدارن ، تەنانەت ئەو كەسانەى كە خواردمەنيان لە مالدا ەمبار دەكرى نابى لە رايەلەى گواستنەو ە ئاگادار بن .

ئيدارەكانى غەيرە سوپايى

ئيدارەكانى غەيرە سوپايى دەبى لە ناو ەو ە و لە ەرەو ەى ناوچەكانى ژير دەستەلاتى پارتيزانەكان پىك بى . لە سەرەتاو ە ناوچەى ژير دەستەلاتى پارتيزانەكان لىك بەدەرينەو ە لەم ناوچە دەبى ئيدارەى جور بە جور پىك بى . لە كوبا ئيدارەى پروپاگەندە ، لەش ساخى گشتى و نەخوشخانەكان لە ژير دەستەلاتى سوپاى شورشگىردا بوون پاشماو ەى كارەكانى غەيرە سوپايى وەكو داھات ، ماليات ، تەشكىلاتى كشت و كال بە ەوى بەرپو ە بەرپكى خوئالى (مەھەلى) بەرپو ە دەبرا . گرانى مەخەنە ناوچەو ە ! نابى ەيچ شتىك جووتياران لەو ە بگىریتەو ە كە بەرەھەم و داھاتى خوئان لە ەرەو ەى مەئبەندى رزگار كراو بفروشن ، مەگەر زور پيوست بى . ەر كەردەو ەپەكى پارتيزانى دەبى بە زمانىكى ئەوتو ساكار بگوترى و روون بكریتەو ە كە خەلك تى بگەن . تەشكىلاتى پارتيزانى نابى تەنيا بەسەرتیتەو ە بە مەئبەندى رزگار كراو بەلكو دەبى لە ناوچەكانى دەوروبەرىش پەرەى پى بدرى . تەشكىلاتى كشتو كال دەبى لە رىگای ئەو دەلآلانەو ە كە كەم تاكورتىك جىگای بروان و بۇ سوودى خوئان ئەم جورە كارانە دەكەن لە ەرەو ەى ناوچەكانى رزگار كراو بەرەھەمى كشت و كال بفروشى . لە ەرەو ەى ناوچەى رزگار كراو جورى كار جياوازە . پروپاگانە دەبى لانى پەرو ەردە كردن و بارھىنانى فراوان ترى ەبى و سەر

كەوتنەكانى پارتىزانى رەواج پىدا . كۆ كىردنەۋەدى مالىيات دەبى نەھىنى و بە ھۆى كومىتەكانى پارىزگارى و ناۋچەى شارو ناۋچەى دى پىك بى . جوولانەۋەكانى رووخاندن و تىكدان دەبى لە ناۋەندى سەر كىردايەتى شۆرشەۋە بەرپوۋەبەرى بىرى . رەشە كوژى بى ئامانچ بە ھىچ جوړ نابى بە كار بەپىندى . راکىشانى سىرنجى كۆمەلانى خەلك و تەشكىلاتى دىموكراتىك و پىشەبى لە ئەركەكانى ھەرە بنەرەتى پارتىزانەكانە . تەشكىلاتى كرىكارى و جووتىارى پىك بىنن و كىبى پىوستان بۇ ئامادە بىكەن و فىرى ئەويان بىكەن كە راستەقىنە تىبگەن . بەم جوړە خەلك دل بە شۆرش دەبەشتن و ئەوانەى كە زۆرتەر ھەست بە بەرپىرسى دەكەن بەشدارى شەر دەبن .

ھىرچى لىرەدا گەلەلە كراۋە لە ھەل و مەرجى تردا دەكرى تەۋاتىر بىرى . دوۋپاتى دەكەمەۋە ھەرچى تا ئىستا گۆتوۋمە لە سەر بناخەى تەجرۋەكانم لە كوبا دايە بۇ ھەل و مەرج و چۈنەبەتى شوپىنى تر ئىمكانە تاكتىكى تر پىۋىست بن ئامانچ پىش كەش كىردنى چۈرچىۋەى كارە نە ۋەكو كىبى ئاسمانى .

نەخشى ژنان

لە رەۋتى شۆرش دا ژنان دەتوانن نەخشىكى يەكجار گرېنگ يارى بىكەن . دەتوانن شەر بىكەن و لە شەرى كۈباشدا نەخشىكى بەر چاۋيان ھەبوو . بە پچەۋانەى بىروراي ھىندىك كەسى كۆنەپەرست ژن نابنە ھۆى لىكدانى جنسى لە نىۋان ئەفرادى پارتىزانى . لە كوبا ژن خواستنى سەر كەوتوانە زۆرتەر لە ناۋ ھىزەكانى پارتىزانى پىك ھاتوۋە . لە زۆربەى كارەكانى بە تايبەتى بۇ پىۋەندىەكان دەكرى لە ژنان كەلك ۋەر بگرن . ژنان دەتوانن بۇ پارتىزان خواردەمەنى دروست بىكەن و ئەركى ناۋ مال بە جى بىنن . پىش مەرگە و خەلكى ناۋچە و مندالەكانىان فىرى زانستى شۆرشگىرى بىكەن ز كارەكانى كۆمەلەبەتى بەرپوۋە بەرن ، خىزمەتى نەخۇشان بىكەن ، جلك و بەرگ بىروون ، ئەگەر پىۋىست بى چەك ھەلگرن .

كادری پزیشکی

كادری پزیشکی پارتیزانی له دوكتوره چهكدارى ساكارهوه بگره ههتا دهگاته دوكتورى كه له نهخوشخانه كار دهكا دهگریتتهوه ، له ههموو پلهكانى شهردا پزیشك دهبی دلسوزانه له ئامانجهكانى شورش بهرگری بكا . له سهرتای كار بنكهكانى پزیشکی كاتی له مالى دوستان دادهندری . له پلهكانى دوايیدا دهكرى نهخوش خانهی ههمیشهیی و تهیار دروست بكرى . جاری واههیه دهكرى دهرمان له ناوهندهكانى لهش ساخی به دهست كهوى بهلام له سهرهتاوه نابى له سهر ئهم ناوهندهانه حیساب بكرى .

رووخاندن ((سابوتاژ))

رووخاندن به نرخ ترین چهكى شهري پارتیزانییه و دهبی له دهرهوهی ناوچهی رزگار كراو به كار بی . رووخاندن رهشه كوژی نیه وه له بهراوردی نهتهوایهتیدا مهبهست له روخاندن برینی پیوهندیهكانى دوژمنه . ناوهندی بارزگانی و سهنعهتی گهورهی سهروكهكانى دوژمن دهكرى بروخیئن . رووخاندنیكى بی ئامانج كه برسیهتی و بی كاری بیینی نابى بكرى .

پیشه سازی پارتیزانی

پیک هیئانی سهنايعی پارتیزانی بهرهمی گۆرانیکى دوو رودریژه . کارگهكان له گهل ودهدست كهوتن دهبی وهكار بخریئن . له کارگهكانى خوّمالی دهكرى بو دروست کردنی پیلاو و پیویستیهكانى تر كهلك وهربگیری . پیک هیئانی کارگهكانى دروست کردن و چاگردنهوهی چهك ، تهقهمهنی ، چاشنی ، نارنجوك پیویسته .

پروپاگانده

ئامانجهكانى شورش به قوولى دهبی بلاو بكرینهوه . کارهكانى پروپاگانده دهبی به باشی ريك خرابن و به هوی دوو دهسته كادر جیبه جی بكرى . یهکیان به مهودای پانایی ولت وه ئهوی تریان له ناوچهدا . كاری ههر دوو دهسته دهبی له ژیر

دەستەلاتى بەرپۈە بەرايەتتەك دابى . پروپاگاندى گشتى بە ھۆى رۇژنامە مانگ نامە ، سىپارە و رادىو بۇ چىنەكان و توپژەكانى جۇر بە جۇر وەكو جووتياران و كرىكاران و سەبازەكانى دوژمن و ھتد .. جى بە جى دەكرى . لە بارى چونىەتى وەزى پارتىزانەكان راستەقىنە مەشارنەوہ ، ئامانجەكانى شۇرش روون كەنەوہ ، يارمەتتەكانى گەشتو راگەپەنن ، لە سەر رووخاندنەكانى پىوېست بدوېن و درۇشمەكانى رۇژ دىارى بكەن . كارىگەرترىن پروپاگاندى لە مەئبەندى پارتىزانى دەكرى . پال وە راستەقىنە بدەن ، لە بىرتان بى راستەقىنەپەكى بچووك كە بە شىوہپەكى لەبار بگوترى باشترە لە درۇپەكى تروسكەدار . ھەوالى تازەى شەر ، كردهوہى تاوانكارانەى دوژمن ، بىروپراكانى پارتىزانى ئەوفەرمانانەى كە پىوہندىن بە شىوہى كاروہ ھەپە لە رادىو بلاو بكەنەوہ . بەرپۈەبەرانى پارتىزانى لە رىگى رادىو و رۇژنانەوہ دەبى ھەمىشە لە گەل كۇمەلانى خەلك پىوندى رابگرن . ئەو ھەوالانەى دەدرىن بە ھەوالدەرەكانى دەرەوہ دەبى راست بن .

ئاگادارى

مەسەلىكى چىنىپە كە دەلى ((خۆت و دوژمنت بناسە ئەو كات دەتوانى لە ھەزاران شەردا سەر كەوى)) ھىچ ئامرازەيك زياتر لە ئاگادارى ورد و روون يارمەتى ھىزەكانى پارتىزانى ناكا . خەلكى ناوچە سەرچاوپەپەكى باشن بۇ وەدەست ھىنانى ئاگادارى بەلام دەبى وشيار بى و راستى و حكايەت لىك جيا كەپەوہ . لە ژن و پىاوى پەرورەدەكرا بۇ بلاو كىرنەوہى پروپاگاندى و پىك ھىنانى ترس و دوو دلى لە ناو دوژمن دەكرى كەلك وەبگىرى .

پەرورەدە كىرن

پارتىزان لە جوولانەوہى خۆى دا خۆى پەرورەدە دەكا . ھىچ رابەرىكى پارتىزانى نىپە خۆى خۆى پەرورەدە نە كىردى . ھاورى يەك تەنپا بەلانى كەمەوہ دەتوانى لە بارى بەكار ھىنانى چەك و تاكتىك و جوولانەوہ لە گەل خەلك پىشمەرگەپەكى ساكار پەرورەدە بكا . كاتىك مەئبەندىكى گەورە رزگار بوو ، دەتوانن بۇ ئەفرادى تازە زانستگە دروست بكەن . لە بەر ئەوہ ئەفراد بەلىكدانەوہپەكى تىكەل و پىكەل لە

ئازادى و ديموكراسى و هتد ... كه له گەل پارتيزانەكان دەكەون پيوستيان به فير بوونى ئامانجەكانى شورش ، ھۆيەكانى ئابورى ، ھۆيەكانى ميژووى ، نەتەوايەتى و ناسىنى قارەمانەكانى نەتەوايەتى ، رووبەرو بوون له گەل ياسا و ليكدانەوہ و ليكالا كردنى وەزعى رۆژ ھەيە . ناوندى به كار ھينانى ماموستا دروست بكەن و كتيبي دەرسى و پەرودەھيان بۆ ئامادە بكەن . خويندەنەوہ ھان بەدن و لە ھەلبژاردنى كتيبەكاند رينوينيان بكەن . پارتيزانەكان ھان بەدن ئازادانە بىر بكەنەوہ و خولقينەرى كار و ديسپيلين خويان بن . ئەمە باشترين پيشتيوانى سەر كەوتنە !.

بەريۆەبەرى گشتى

ھەر سوپايەكى شورشگيرى پارتيزانى دەبى به ھۆى بەريۆەبەراتەتيەكى يەك گرتوو و گشتى رابەرى بكرى . لە كوبا فەرماندەى گشتى ھيز سەرۆكى مەلبەندەكانى دادەنا وە ئەوانيش بەم جۆرە فەرماندەى لقەكانيان ھەلدەبژارد وە فەرماندەى لقەكان سەرپەلەكانيان ديارى دەكرد . پيوست نيه كه لەم چەشنە وەكو نموونە كەلك وەربگيرى . نووسين و گيرانەوہى ئەم مەبەستە ليڤەدا بۆ ئەوھيە كه پيشان بەدين ئيمە چۆن سوپايەكى كاريگەر و سەرکەوتوومان دامەزراند . لە ليكدانەوہ و ليكالا كردنى دوايى پلە و دەرجە كەمتر گرینگە . ئەوہى كه گرینگە ئەوھيە نابى بەو كەسانە دەرجە بدرى كه شەريان پى بەريۆە نەچوہ و لە تەجروبە دەرنە ھاتوون .

تەشكىلاتى دەستەى پارتيزانى نەھينى لە سەرەتادا

ئەگەر ھەستى گشتى لە دژى زولم و زۆر ھەيە ، دەكرى دەست بەجى شەرى پارتيزانى دەست پى بكەن خەباتى پارتيزانى بە كۆبوونەوہى ھينديك لە شورشگير و ئازادىخوازەكان لە دەورى بەريۆە بەريك كه بۆ رزگارى خەلك خەبات دەكا دەست پى دەكرى لە دەروہى ولات يان لە گوشەيەكى لاپەر . نزيك بە تەواوى جوولانەوہكانى ئەم دوايى لە بەر نەبوونى ئامادەيى پيوست زەرەريان ديوہ . ئفراد دەبى زۆر بە وردى ھەلبژير درين . ئەم ھەلبژاردنە جار ھەيە ئاسانە و جارى واش ھەيە زۆر گرانە . دەبى لەو كەسانە كه دوورەدەست نين ، دوور خراوہكان و داوخوازەكان كه بۆ بەشدارى لە شەر بە مەبەستى ئازادى ئاواتە خوازن ، كەلك وەربگيرى . ئيمكانى ليكولينەوہى پيوست نيه بەلام لە گەل ئەوہش دا ئەگەر

جاسوسهكانى دوژمن خزابنه ناو رېكخراوهكانى پارتيزانى پيشگيرى لهوه بكرى زانيارى وهدهست دوژمن كهوى . نهينى كارى له رادهبهدهر پيوسته. له يهك دوو كهس زياتر نابى له نهخشهكانى سهرهتايى ئاگادار بن . هيچ كهس نابى لهوه زياتر كه پيوسته بزاني . له بارهى نهخشهكان ههرگيز له گهل كهس مهديوين . نهونامانهى كه دين و بهرى دهكرين بخويننهوه . له پيوهندي هموو كهس ئاگادار بن ، بهشيوه كومهل بزين و كار بكهن . بيجه له هسته كوميتهى ناوهندي به كهس بروا مهكهن . به تايبهتى ژنان . بى گومان دوژمن ههول دها بو جاسوسى له ژنان كهلك وهربرى .

شورشگيريك كه به نهينى خوى بو شهر ئاماده دهكا دهبي كويرهوهرى چيژ و به تهواوى به ديسيپلين بى . ههر كهسيك چهندجار سهرپيچى بكا له فرمانهكانى سهرهوتر تهنانهت نهگهر زهرهريش نهبي ، له گهل ژنان و نفرادى دهرهوه پيوهندي بگرى به تاوانى سهرپيچى له ديسيپليني شورشگيرى دهبي دهست به جى دهر بكرى . ههر وهكو له پيشهوه باس كرا له زور شوين لق له ۵۰ يان ۱۰۰ كهس زياتر نهبي . شوينى بنكهكان ئيمكانه بو زوربهى نفرادى پهل ديارى بى وه لهو شوينه بو چاو پى كهوتنى كهسانيك كه دينه ناو كورى خهباتهوه كهلك وهر بگرى . بهلام بهريوهبهران دهبي زور به كه مى بينه نهو شوينهو هيچ بهلگهيهكى گرینگ لهوى رانهگرن . بهريوهبهران دهبي به شيوه لىك بلاو ههل كهن . بيجه له يهك يان دوو كهس نابى كهسىتر له شوينى تهقهمنهنى ئاگادار بن . چهك ههتا كاتى دهست پى كردنى شهر نابى دابهش بكرى . پهروهده كردن و بار هينانى لهشى و ئيدهئولوژيكي و فهننى بو بهربرهكانى له گهل دژواريهكانى شهرى پارتيزانى زور پيوسته .

شهر تونده و زور دهخايهنى وه له گهل بهر ههلىستى دوژمن رووبهروو دهبي . بهلام ورهى شورشگيرى و ديسيپليني پتهو و برواى قوول به سهر كهوتنى دواروژ دهبيته هوى خوراگرى هيژهكانى شورشگير . له كوبا هستهى بنهرهتى برىتى بوو له ۱۲ كهسى له خو بووردوو بهرابهرى هاورى فيدل كاسترو ، كه بوو به سهر چاوهى ههلقولينى هيژ و كومهلانى خهلكى كيشا ناو كورى خهبات و شورشى سهرخست و كومهليكى نوپى دامهزراند .